

Şiirin Zümrüdüanka kuşu

EDEBİYAT GÜNDEMİ

Doğan Hızlan
dhizlan@hurriyet.com.tr

İlhan Berk'in her kitabı bir yol açıcudur. Ama onu okuyarak derinine inemezsiniz, iyi bir şair de olamazsınız. Onun okuduklarını da okuyacaksınız.

İlhan Berk gibi bir şairin şiir oluşumunu düzyazılardan izlemek şiirin daha derinden yorumlanmasını sağlıyor. Bazı şairler şiirlerini yazar, yorumu okurlarına, eleştirmenlere bırakır. Oysa Berk'in yazıları, yalnız kendi şiiri üzerine notlar olma özelliğini taşıyor, şiir yazmaya kalkışanlara da rehberlik yapıyor.

Nurullah Ataç, bir edebiyatçının 24 saat edebiyat düşünmesi gerektiğini yazmıştı. İlhan Berk de 24 saat şiir düşünüyor. Bir düzyazıya başladığında onun içine hemen bir şiir giriyor. Türk şiiri dışında başka ülkelerin büyük şairlerini de irdeliyor. Tarih içinde aynı şairi başka açılardan değerlendiriyor.

Gezi yazısı konusunda ustalığını keşfettim

'El Yazılarına Vuruyor Güneş'i okuduğunuzda, onun başta Türk şairleri olmak üzere dünya şiiri üzerine nasıl kafa yordüğünü göreceksiniz. Türk şiirinin ustalarından gençlerine kadar okuyup yazmadığı çok az şair var. Bu anlayışın uygulamasını, 'Başlangıçtan Bugüne Beyit-Mısra Antolojisi'nde görebilirsiniz.

Gezerken, bütün o kentlerin, bölgelerin tarihini, elbette edebiyata yansımalarını, insan ögesini de katarak nasıl anlattığını yeniden okurken gezi yazısı konusunda ustalığını keşfettim. Biçim sözünü yeğlemiyor. 'Yapı'yı benimsiyor. 'Şiirin Yapısı' yazısından birkaç satır: "Epeydir, bir imgeyi bir mısra da söyleyeyim, bitsin diliyorum. Bir imgeyi iki üç mısra boyunca, ya da bir dörtlükte bitirme var ya, sarmıyor beni o artık. Şiirin bütünü içinde her mısra kapanıp açılmalı. 'Paul Klee'de

Uyanmak'ta, 'Ağır Ot'ta, bunu yaptım gibi geliyor bana."

Bir şiir üzerine düşmek, yeni baştan bakmak: "Paul Klee'de Uyanmak'ı bitiremedim. Kimi deney de bir şiiri yazmaya yetmiyor. Bir de şiirin dirimi, kendi serüveni var."

Bir şiir üzerine yoğunlaşmanın ne demek olduğunu gösterdiğinden aynı şiir üzerine çeşitlemelerini aktaracağım: "Bilmem söyledim mi, sıra Sakarya sokağında diye. Daha 'Paul Klee'de Uyanmak'ı bitirememiştim, birden Sakarya sokağının şiirini düşündüm. İçim ışıdı."

Mührümü basmak isterim

'Bir Şiiri Bitirmek'te 'Paul Klee'de Uyanmak'ı bitirdim diyor. Şiirin aşamalarını, evrelerini bize açıklıyor.

'Yazmak' başlığı altında söylediklerine hemen mührümü basmak istiyorum: "André Gide; 'Bana ne kitapların ne anlattıklarından. Ben nasıl anlattıklarına bakarım' sözünü sanki benim için söylemiştir."

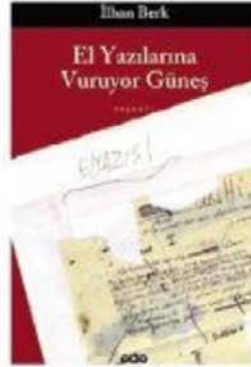
İlhan Berk'i okuyarak onun derinine inemezsiniz, iyi bir şair de olamazsınız. Onun okuduklarını da okuyacaksınız, hatta siz de kendinize dost yazarlar meclisi kurunuz.

Her kitabı bir yol açıcudur. İstanbul'u kuşatıcı bir tarzda öğrenmek, yaşamak, sırrını çözmek istiyorsanız 'Galata'yı mutlaka okumalısınız. Ben her kenti, her semti yazarların eşliğinde gezirim. Şimdi siz de 'Galata'nın sayfalarını açın, İstanbul'u dolaşın. Hem iyi bir şair hem bilgili biriyle İstanbul'u gezmenin güzelliğini hissedeceksiniz. Behçet Necatigil de demiş? "Şiirimizin Evliya Çelebi'si. Kıtalar, kentler, insanlar görüyor, ölçüyor, biçiyor, denizcidir, topograftır, tarihçidir. Kısaca, görmüş geçirmiş bir seyyah-ı âlem."

Logos'ta şiir üzerine çeşitlemeleri zihin açıcudur, bildiğiniz şiirleri bile farklı yorumlatma ustasıdır. 'Şiir nedir' sorusunun yanıtlarını okudukça, siz de yeni tanımlara varabilirsiniz.

Bilge Karasu yorumlarının en benimsediğimi o yapmış: "Kısmet Büfesi'ni okuyorum. Bilge Karasu'yu ne zaman elime alsam, Türkiye'de yaşayan yabancı bir yazarı okuyor gibi olurum."

İlhan Berk'i yeniden okuyun. Hem şiirlerini hem düzyazılarını... Bütün yazdıkları tazeliğini ve güncelliğini koruyor.

★★★★★
İlhan Berk'in bütün kitapları Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanmıştır.